

РОЗРОБЛЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ НА ОСНОВІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇЇ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

А.В. Кулінська, д.е.н., проф.

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

Одним із пріоритетних напрямів держави є забезпечення національної безпеки, у тому числі її економічного компонента. У структурі останнього, враховуючи переважаючу роль фінансів в економіці, значимий сегмент займає фінансова безпека країни. Фінансова складова економічної безпеки відображає готовність фінансової системи до надійного забезпечення потреб органів державної влади та інститутів ринкової економіки у розмірах, достатніх для підтримки необхідного рівня економічної безпеки. Але фінансова складова економічної безпеки національної економіки є явищем, яке динамічно розвивається, тому слід здійснити ретельний моніторинг традиційних проблем, а також вивчити проблеми, які виникають через посилення процесів реформування економіки, регіоналізації і глобалізації світової економіки, інтернаціоналізації фінансових потоків, що й обумовлює актуальність цього дослідження.

Оскільки нехтування станом фінансової складової економічної безпеки країни може призвести до таких катастрофічних наслідків: занепаду галузей національного господарства, банкрутства суб'єктів господарювання і, зрештою, підриву системи життєзабезпечення держави з подальшою втратою її суверенітету. Безумовно, позитивним фактором є те, що питання фінансової безпеки в Україні не залишаються без належної уваги з боку науковців, фахівців та органів державної влади.

Проте, деяким теоретико-методологічним аспектам забезпечення фінансової безпеки економіки України приділено недостатньо уваги. Так, вимагає більш глибокого осмислення питання розроблення системи державного управління фінансовою складовою економічної безпеки економіки України, а саме [1]: побудова Концепції забезпечення фінансової складової економічної безпеки економіки України, створення організаційної структури моніторингу складових фінансової безпеки національної економіки, формування переліку пріоритетних індикаторів-показників оцінки рівня фінансової безпеки економіки України за складовими.

Концептуальні положення системи державного управління фінансовою складовою економічної безпеки національної економіки передбачають, перш за все, узагальнення та систематизацію існуючих підходів до розуміння та визначення сутності поняття «фінансова безпека», розробку концептуального підходу до оцінювання системи державного управління економікою України на основі забезпечення її фінансової складової економічної безпеки, тобто цієї складної за внутрішньою будовою та ієрархічною декомпозицією структури, та визначення тенденції прояву ключових загроз, які впливають на забезпечення фінансової безпеки національної економіки.

Оскільки фінансова складова економічної безпеки держави має бути спрямована на оздоровлення фінансової системи, а на її основі економіки, збереження незалежності та недопущення захоплення національного господарства іноземним капіталом, тому проблема забезпечення фінансової стабільності сьогодні виходить за національні межі. Зараз існує тенденція, що зростає рівень інтеграції і консолідації фінансових ринків, зростають масштаби мобільності капіталу і посилюється інтенсивність його обігу [2].

Отже, питання забезпечення стратегічної складової економічної безпеки національної економіки і дослідження взаємопов'язаності складових цієї складної за внутрішньою будовою і ієрархічною декомпозицією фінансової структури на сьогоднішній день є дійсно актуальним.

Якщо раніше наукова думка зосереджувала свою увагу лише на економічній безпеці, то сьогодні все більше науковців наголошують на необхідності створення фінансової безпеки як окремого компонента системи економічної безпеки економіки, що має відповідати за безпеку сфери фінансових відносин.

Фінансові відносини з часом набувають все більшого значення в національному господарстві України, тому виділення фінансової безпеки є цілком обґрунтованим кроком. На думку Є.О. Маліка[3], у плановій економіці фінансові відносини традиційно відігравали підпорядковану роль щодо формування натурально-речових пропорцій, однак економічні реформи висунули фінансові питання функціонування народногосподарського комплексу на перший план. А відтак, почали вимагати нового осмислення залежності між складовими економічної політики держави, зокрема, вплив грошово-кредитної, бюджетної, валютної, податкової, інвестиційної політики на макроекономічну ситуацію.

Отже, ґрунтуючись на інтенсифікації досліджень наукових праць вітчизняних вчених-економістів у цьому напрямку за останні роки, обґрунтовано та доведено, що стратегічна складова економічної безпеки національної економіки – фінансова безпека є надзвичайно складною структурою, яку утворюють ряд підсистем, кожна з яких має власну структуру, зокрема, бюджетна, боргова, валютна, фінансова безпека банківського сектору, інвестиційна та фінансова безпека фондового ринку.

Тому, розроблення Державної стратегії забезпечення фінансової безпеки національної економіки, а на її основі створення Концепції забезпечення фінансової безпеки економіки України повинні знаходити власне відображення в бюджетній, борговій, грошово-кредитній, банківській, валютній, інвестиційній, фондовій політиці національної економіки держави. В контексті вищесказаного слід зауважити, що стабільне забезпечення складових фінансової безпеки національної економіки може бути здійснено лише в ідеалі.

Таким чином, слід зазначити, що в жодному із розглянутих досліджень не акцентовано увагу на тому, що одне з ключових завдань розроблення системи державного управління фінансовою складовою економічної безпеки економіки України, в першу чергу, спрямоване на управління обов'язками інституційно-правових структур щодо забезпечення фінансової безпеки економіки України, ефективна реалізація яких згідно систематизованої інформації за результатами досліджень передбачає [1]: забезпечення стабільності економічного розвитку; нейтралізацію впливу світових криз і навмисних дій інших держав, а також тіньових структур на розвиток національної економіки; запобігання конфліктам між владою різних рівнів із приводу розподілу та використання коштів бюджетної системи країни; запобігання злочинам у фінансовому секторі економіки; оптимальне залучення і раціональне використання коштів іноземних запозичень для національної економіки; запобігання вивезу капіталів з реального сектору національного господарства за кордон.

Література:

1. Кулінська А.В. Концептуальні засади розробки системи державного управління фінансовою складовою економічної безпеки економіки України[Електронний ресурс] / А.В. Кулінська // Ефективна економіка. – 2017. – № 2. – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5742>

2. Науменкова С.В. Макропруденційні інструменти в сфері забезпечення фінансової стабільності / С.В. Науменкова, В.І. Міщенко // Фінанси України. – 2015. – № 10. – С. 53-76.3. Малік Є.О. Засади та інструменти активізації фінансового впливу на соціально-економічний розвиток України / Є.О. Малік, Г.І. Завистовська // Фінанси України. – 2014. – № 4 (161). – С. 120-123.